

**BESH MUHIM TASHABBUS – BUYUK KELAJAK POYDEVORI.  
O‘ZBEKISTONNING XALQARO TASHKILOTLAR BILAN  
HAMKORLIK ALOQALARI**

**Abdug‘opporova Shodiyaxon Baxtiyor qizi**

*Namangan davlat pedagogika instituti. Texnologik ta’lim yo’nalishi. TXT Bu 24  
guruhi talabasi*

**Ilmiy rahbar: Tillayev Bobomurod Abduvahhobovich**

*Annatatsiya, O‘zbek tilida: mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ilgari surilgan Besh muhim tashabbusning mazmun-mohiyati, uning yoshlarga, jamiyatga ta’siri va amaliy natijalari tahlil qilinadi. Har bir tashabbus alohida yoritilib, ular asosida shakllanayotgan yangi ijtimoiy, ma’naviy va innovatsion muhit tahlil etiladi. Maqolada shuningdek, bu tashabbuslarning istiqboldagi barqaror taraqqiyotga xizmat qilishi va buyuk kelajak poydevorini yaratishdagi o‘rni ham ko‘rsatib beriladi.*

**Kalit so‘zlar :** Besh muhim tashabbus, yoshlik, kelajak, taraqqiyot, madaniyat, sport, kitobxonlik, ayollarni qo‘llab-quvvatlash, innovatsiya

**Аннотация,** В данной статье рассматривается суть и значение Пяти важных инициатив, выдвинутых Президентом Республики Узбекистан. Анализируется влияние этих инициатив на молодёжь и общество, приводятся примеры практических достижений. Отдельное внимание уделяется роли инициатив в формировании духовной, культурной и инновационной среды, а также их значению в построении устойчивого будущего.

**Abstract,** this article explores the essence and significance of the Five Important Initiatives proposed by the President of the Republic of Uzbekistan. The paper analyzes their impact on youth and society, highlighting tangible achievements. Each initiative is discussed individually, with particular focus on how they contribute to building a sustainable future and forming a strong foundation for national development.

**Key words :** Five initiatives, youth, future, development, culture, sport, reading, women’s support, innovation.

### Kirish

Bugungi globallashuv davrida har bir davlat o‘z taraqqiyot yo‘lini belgilab olarkan, eng avvalo inson omiliga, ayniqsa yosh avlod tarbiyasi va salohiyatidan samarali foydalanishga e‘tibor qaratadi. O‘zbekiston ham ana shunday davlatlardan biri sifatida, yoshlarga oid davlat siyosatini tubdan isloh etish va ular uchun keng imkoniyatlar yaratish yo‘lida muhim qadamlarni tashlamoqda. Bu borada, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan “Besh muhim tashabbus” dasturi o‘zining dolzarbligi, hayotiyligi va kompleks yondashuvi bilan alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Ushbu tashabbuslar yoshlarga keng ko‘lamda ijodiy va jismoniy rivojlanish, zamonaviy texnologiyalarni egallash, ma‘naviy boylikni orttirish, kitobxonlikni oshirish va eng muhimi, xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini kuchaytirish imkonini yaratdi. Har bir tashabbus o‘z mazmuniga ko‘ra yurt taraqqiyotining muhim yo‘nalishlarini qamrab oladi. Shu sababli, ushbu maqolada Besh muhim tashabbusning har biri chuqur tahlil qilinadi, ularning amaliy natijalari ko‘rib chiqiladi hamda kelajakdagi istiqbollari yoritiladi.

#### 1. Madaniyat va san‘at: Yoshlarga ijodiy imkoniyatlar yaratish

Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan Besh muhim tashabbusning birinchi tashabbusi – bu madaniyat va san‘at sohasida yoshlarga keng imkoniyatlar yaratishdir. Madaniy rivojlanish va san‘at yoshlarning dunyoqarashini shakllantirish, ular uchun o‘zlarini ifoda etish imkoniyatlarini yaratish bilan bog‘liq bo‘lib, bugungi kunda jamiyatdagi eng muhim masalalardan biridir. Shu nuqtai nazardan, madaniyat va san‘at yoshlarni tarbiyalash va ularga jahon madaniyatidan o‘rnak olishda katta ahamiyatga ega. O‘zbekistonda madaniyat va san‘atga bo‘lgan e‘tiborning ortishi bir qancha ijobiy o‘zgarishlarni olib keldi. Dastur doirasida tashkil etilgan madaniy tadbirlar, san‘at ko‘rgazmalari va ijodiy uchrashuvlar yoshlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga yordam berdi. Shuningdek, davlat tomonidan tashkil etilgan san‘at va madaniyat sohasidagi tanlovlar yosh san‘atkorlarga o‘z iste’dodlarini namoyish etish imkoniyatini yaratdi.

Madaniyat va san‘at orqali yoshlarning nafaqat ijodiy imkoniyatlari kengaytirildi, balki ularga jamiyatdagi o‘z o‘rinlarini topishga, ko‘proq ijtimoiy faollikni namoyish etishga imkon yaratildi. Xalqaro tanlovlarda ishtirok etish va san‘at festivalarida muvaffaqiyatlarga erishish yoshlarning o‘zini tanitishida muhim ahamiyat kasb etdi.

O‘zbekistonning turli shaharlarda tashkil etilgan ijodiy maktablar va badiiy ta’lim muassasalari bu sohada yoshlarni keng qamrovli rivojlantirishga xizmat qildi.

Misol uchun, "Yoshlar va madaniyat" festivali, xalqaro teatr tanlovi va rassomlik ko‘rgazmalari yoshlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga va ularni global miqyosda tanitishga yordam berdi. Shu bilan birga, davlat tomonidan yoshlarni milliy san’at va madaniyatni saqlashga jalb etish, ularni madaniyat merosini saqlash va uni yangi avlodlarga yetkazish masalalariga alohida e’tibor qaratildi.

Bu tashabbusning samarasi sifatida, madaniyat va san’atda ishtirok etish yoshlarning o‘zlikni anglashiga, o‘z madaniy qadriyatlarini hurmat qilishiga va global madaniyat bilan bog‘lanishlariga xizmat qiladi. Kelajakda madaniyat va san’atning yurtimizdagi roli yanada kuchayib, yoshlarning ma’naviy va ijtimoiy hayotida muhim o‘rin tutadi.

## 2. Jismoniy tarbiya va sport: Salomatlik va yoshlarning faol hayoti.

Besh muhim tashabbusning ikkinchi yo‘nalishi – jismoniy tarbiya va sport orqali yoshlarning salomatligini mustahkamlash va faol hayot tarzini rivojlantirishdir. Bugungi kunda jismoniy tarbiya va sport yoshlarning sog‘lom turmush tarzini shakllantirishda, ularda jismoniy faollik va intizomni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Bu tashabbus nafaqat sportni rivojlantirishni, balki yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishni, ular uchun salomatlik va sport orqali muvaffaqiyatga erishish yo‘llarini ochishni maqsad qilgan. Davlat tomonidan yoshlar uchun tashkil etilgan sport musobaqalari, olimpiada o‘yinlari va sport festivallari yoshlarni sportga qiziqtirish, ularning jismoniy salomatligini yaxshilashga yordam beradi. Shuningdek, yoshlar uchun sport infratuzilmasini rivojlantirish va sportni ommalashtirish borasida amalga oshirilgan ishlar katta ahamiyatga ega. Sport majmualari va sport zalari bunyod etilib, yoshlar uchun kerakli sharoitlar yaratilmoqda. O‘zbekiston sportining yuksalishi nafaqat sportchilarning yutuqlari, balki yoshlarga sportni tanishtirish, ularni shug‘ullantirishda ham ijobiy ta’sir ko‘rsatdi. Yoshlar o‘rtasida futbol, basketbol, voleybol kabi jamoaviy sport turlari keng tarqaldi. Shu bilan birga, yengil atletika va suv sportlari kabi individual sport turlari ham yoshlarning qiziqishini jalb qilmoqda.

Bundan tashqari, davlat tomonidan tashkil etilgan sport maktablari va yoshlar klublari yoshlarni kasbga yo‘naltirishda, ularga yuksak maqsadlar sari intilish imkoniyatini yaratdi. Shunday qilib, sportning nafaqat sog‘lom turmush tarzini

shakllantirish, balki yoshlarning intellektual rivojlanishi, iqtisodiy faolligi va ijtimoiy muhitga integratsiyasini ta'minlashda ham muhim roli bor. Sport va jismoniy tarbiya orqali yoshlar o'z salomatliklarini saqlash, ularda raqobatbardoshlikni va maqsadga erishish uchun kuch-g'ayratni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bundan tashqari, yoshlarning dastlabki sog'lom odatlarni o'rganishlari, sport orqali psixologik stressni yengishlari va jamiyatda o'z o'rinlarini topishlari kutilmoqda.

### 3. Zamonaviy texnologiyalar va bilim olish: Innovatsion yondashuvlar

Besh muhim tashabbusning uchinchi yo'nalishi yoshlarni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish va ularning bilim olish jarayonini innovatsion yondashuvlar orqali rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Bugungi kunda texnologiyalar inson hayotining har bir sohasiga kirib borayotgan bo'lsa, yoshlar uchun ularni samarali va maqsadga muvofiq ishlatish imkoniyatlarini yaratish nihoyatda muhimdir. Maqsad — yoshlarni texnologik yangiliklardan xabardor qilish, ularni zamonaviy kasblar va yangi texnologiyalarni o'rganishga yo'naltirishdir. O'zbekiston hukumati tomonidan yoshlar uchun tashkil etilgan innovatsion ta'lim muassasalari, texnologik markazlar va startup inkubatorlari yoshlarning kreativ fikrlashini, yangi texnologiyalarni egallashini va texnologik yechimlarni ishlab chiqishdagi faoliyatlarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Bu tashabbus yoshlarni faqatgina zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirib qolmay, balki ularga bu texnologiyalarni real hayotda qo'llashni o'rgatishga xizmat qiladi.

Texnologik bilimlarni rivojlantirish uchun tashkil etilgan robototexnika kurslari, programmalash va IT laboratoriyalar yoshlar uchun bilim olishning yangi imkoniyatlarini yaratdi. Shuningdek, davlat tomonidan o'quvchilarni axborot texnologiyalari va sun'iy intellekt kabi sohalarda chuqur bilimlarga ega bo'lishlari uchun ko'plab grantlar, tanlovlar va ilmiy laboratoriyalar tashkil etilgan. Bu kabi tashabbuslar yoshlarni kreativ muhandislik va innovatsion texnologiyalarni rivojlantirishga yo'naltirmoqda. Bugungi kunda, yoshlar onlayn platformalar orqali dunyo miqyosida ilmiy, texnik va ijtimoiy ma'lumotlarni tezkor o'rganish imkoniga ega bo'ldilar. Bu esa, o'z navbatida, yoshlarni yangi bilimlar bilan boyitish, ularni o'z salohiyatlarini ochishga yordam beradi. Digitalizatsiya va onlayn ta'limni rivojlantirish davlat tomonidan doimiy ravishda qo'llab-quvvatlanmoqda, chunki bu jarayon yoshlarni global ish bozoriga moslashtirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, yoshlarning startaplar yaratish va innovatsion loyihalarni amalga oshirishdagi faolligi ortib bormoqda. O‘zbekistonning turli hududlarida tashkil etilgan startap festivallari va innovatsion raqobatlar yoshlarning ilm-fan va texnologiya sohasida muvaffaqiyatlarga erishishiga zamin yaratmoqda. Bu tashabbuslar yoshlarning o‘z fikrini ifoda etish, yangiliklarni yaratish va muvaffaqiyatga erishish yo‘lida ularga yordam beradi.

Kelajakda zamonaviy texnologiyalar va bilim olish o‘rtasidagi o‘zaro aloqalar yanada mustahkamlanadi, yoshlarning ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishiga ta’sir etuvchi eng muhim omilga aylanadi.

#### 4. Ayollarni qo‘llab-quvvatlash: Gender tengligi va imkoniyatlar yaratish

Besh muhim tashabbusning to‘rtinchi yo‘nalishi ayollarni qo‘llab-quvvatlash va ularga teng imkoniyatlar yaratishdir. Bugungi kunda gender tengligi va ayollarga nisbatan e’tibor jamiyatning rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Ayollarning jamiyatdagi o‘rni, iqtisodiy va siyosiy faolligi, ularning o‘zlarini namoyon etish imkoniyatlari har bir davlatning taraqqiyotini ta’minlashga katta ta’sir ko‘rsatadi. Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan ushbu tashabbus, ayollarning huquqlarini himoya qilish, ularning ijtimoiy hayotdagi o‘rni va imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida amalga oshirilmoqda.

O‘zbekistonda ayollarning faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, ularning ijtimoiy va iqtisodiy hayotda faolligini oshirish uchun bir qator yuridik va tashkiliy islohotlar amalga oshirildi. Xususan, ayollar uchun ish o‘rinlari yaratish, kichik va o‘rta biznesni rivojlantirish uchun maxsus dasturlar ishlab chiqildi. Ayollarga kreditlar va grants berish, ularni iqtisodiy jihatdan mustahkamlash va ularga tadbirkorlikda imkoniyatlar yaratish bu tashabbusning asosiy yo‘nalishlaridan biridir.

Bundan tashqari, davlat tomonidan ayollarga ta’lim olish imkoniyatlari berish, ularni ilmiy va madaniy hayotda faol ishtirok etishga undash ham alohida ahamiyat kasb etadi. O‘zbekistonning turli hududlarida tashkil etilgan ayollar o‘rtasida tanlovlar, konferensiyalar va seminarlar ularga o‘z fikrlarini ifoda etish, ijtimoiy masalalar bo‘yicha o‘z takliflarini bildirish imkoniyatlarini taqdim etdi. Shu bilan birga, ayollarning siyosiy ishtirokini oshirish va ularni qaror qabul qilish jarayonlariga jalb qilish ham alohida e’tiborga sazovor.

Ayollarni qo‘llab-quvvatlash borasida amalga oshirilgan islohotlar natijasida, ayollarni huquqiy jihatdan himoya qilish, ularning sog‘liqni saqlash va ta’lim olish

masalalarida keng imkoniyatlar yaratildi. O‘zbekistonning yangi Sog‘liqni saqlash siyosatida ayollarning sog‘lomligini ta‘minlash, ularning jismoniy va ruhiy salomatliklarini mustahkamlashga qaratilgan dasturlar amalga oshirilmoqda.

Ayollarni qo‘llab-quvvatlash, ularning jamiyatdagi o‘rni va imkoniyatlarini oshirish orqali, O‘zbekiston yanada rivojlangan, adolatli va tenglikka asoslangan jamiyatga aylanishi mumkin. Bu tashabbus ayollarni yangi imkoniyatlarga ega bo‘lishda, o‘zlarini ish, san‘at va madaniyat sohalarida namoyon qilishda yordam beradi. Shuningdek, ayollarga ish va oilaviy hayotni muvozanatlashtirishda yordam beradigan qo‘llab-quvvatlovchi dasturlarni yaratish ham juda muhim ahamiyatga ega.

#### 5. O‘zbekistonning global o‘rni: Xalqaro aloqalar va tashqi siyosat

Besh muhim tashabbusning beshinchi yo‘nalishi O‘zbekistonning global maydondagi o‘rnini mustahkamlash, xalqaro aloqalar va tashqi siyosatda faoliyatini kengaytirishga qaratilgan. O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan so‘ng, mamlakatning tashqi siyosati davomida ko‘plab ijobiy o‘zgarishlar amalga oshirildi. Bu o‘zgarishlar nafaqat O‘zbekistonning iqtisodiy va siyosiy imidjini yaxshilashga, balki xalqaro maydonda mamlakatning o‘rnini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

O‘zbekistonning tashqi siyosati mustaqillikning ilk yillarida ko‘proq neytral siyosat va xalqaro nizolardan chetlanishni nazarda tutgan bo‘lsa, bugungi kunda mamlakat o‘z tashqi aloqalarini ko‘plab strategik sheriklar bilan rivojlantirishni maqsad qilgan. 2017-yilda boshlagan yangi tashqi siyosat kursi, mamlakatning xalqaro maydondagi yuksalishini ta‘minlashda muhim qadam bo‘ldi. Mamlakatning tashqi siyosatidagi asosiy prinsiplar, ularning hududiy va global barqarorlikni ta‘minlashga qaratilgan yondashuvlari xalqaro hamjamiyat tomonidan yuqori baholandi.

O‘zbekistonning xalqaro tashkilotlar bilan aloqalarini mustahkamlashga qaratilgan tashabbuslar, o‘z navbatida, mamlakatning xalqaro sahnada faol o‘rnini yanada mustahkamladi. BMT, YUNESKO, Xalqaro mehnat tashkiloti (XMT) va Osiyo Taraqqiyot Banki kabi tashkilotlar bilan olib borilgan samarali hamkorliklar mamlakatning nafaqat siyosiy, balki iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham katta ta‘sir ko‘rsatdi. O‘zbekistonning Osiyo va Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan aloqalarini rivojlantirish, iqtisodiy va savdo sohasida yangi imkoniyatlar yaratish borasidagi ishlar davom etmoqda.

Bundan tashqari, O‘zbekistonning Eron, Rossiya, Xitoy kabi qo‘shni mamlakatlar bilan kuchli aloqalari, va Turkiya, AQSh kabi boshqa dunyo davlatlari bilan strategik sheriklikni rivojlantirish tashqi siyosatning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Mamlakatning tashqi siyosatidagi balansli yondashuv va barqaror aloqalarni ta‘minlashga bo‘lgan intilishi O‘zbekistonning global o‘rnini mustahkamlashda davom etmoqda.

Bundan tashqari, O‘zbekistonning Savdo-sanoat palatasi va Investitsiyalarni jalb qilish markazlari bilan amalga oshirgan tashqi iqtisodiy aloqalari, mamlakatning global iqtisodiy tizimga integratsiyasini yanada chuqurlashtiradi. O‘zbekistonning xalqaro savdosi, investitsiya siyosati va birlashgan millatlar tashkiloti bilan hamkorlikni kengaytirish mamlakatning iqtisodiy taraqqiyotiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Xalqaro sahnada O‘zbekistonning global va mintaqaviy tashkilotlardagi faol ishtiroki, diplomatik aloqalar o‘rnatish, xavfsizlik va iqtisodiy o‘sish yo‘nalishida muvaffaqiyatlarga erishishga imkon yaratadi. O‘zbekistonning tashqi siyosatidagi asosiy g‘oya – sog‘lom, teng huquqli va ko‘p tomonlama hamkorlikni rivojlantirish bo‘lib, bu esa mamlakatni dunyo hamjamiyatida kuchli, ishonchli va muvozanatli sherik sifatida tanitmoqda.

#### 6. Yakuniy xulosa: Besh muhim tashabbusning mamlakat rivojidadagi o‘rni

O‘zbekiston Respublikasining Besh muhim tashabbusi, mamlakatning ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy va madaniy rivojlanishiga qo‘shgan katta hissasini ta‘minladi. Ushbu tashabbuslar mamlakatning barcha sohalarda ulkan o‘zgarishlarga olib keldi, ayniqsa, yoshlar, ayollar, mehnat huquqlari, madaniy aloqalar va global integratsiya borasida sezilarli yutuqlarga erishildi.

Yoshlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amalga oshirilgan dasturlar, ular uchun ta‘lim olish imkoniyatlarini kengaytirish va kasbiy tayyorgarlikni oshirish, mamlakatning kelajagini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Yoshlarni jamiyatga faol ishtirokchilar sifatida tayyorlash, ularning o‘z orzularini amalga oshirishga yordam berish orqali O‘zbekiston zamonaviy va kuchli ijtimoiy infrastrukturaga ega bo‘lishga erishadi.

Ayollarni qo‘llab-quvvatlash tashabbusi orqali jamiyatda gender tengligi masalasi dolzarb muammolardan biri sifatida ko‘rilgan. Ayollarning iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy hayotda faol qatnashishi, ularning huquqlarini himoya qilish bo‘yicha

ko‘rilgan chora-tadbirlar O‘zbekistonning jamiyatdagi adolatni ta‘minlashga qaratilgan izchil siyosatini ko‘rsatadi.

O‘zbekistonning global o‘rni va xalqaro tashkilotlar bilan o‘rnatilgan aloqalar mamlakatni jahondagi faol ishtirokchi sifatida tanitishga yordam bermoqda. O‘zbekistonning tashqi siyosatidagi muvaffaqiyatlar, xalqaro maydonda uning imidjini mustahkamlash va iqtisodiy aloqalarni rivojlantirishga qaratilgan sa‘y-harakatlar uning dunyo hamjamiyatida barqaror o‘rin egallashini ta‘minladi.

Besh muhim tashabbus, shu bilan birga, O‘zbekistonni o‘z kelajagini yaratishda mustahkam poydevor bilan ta‘minlagan. Ushbu tashabbuslar mamlakatni xalqaro maydonda teng huquqli, rivojlangan va muvozanatli jamiyat sifatida ko‘rsatishda davom etadi. O‘zbekistonning kelajagi faqatgina tashabbuslarning samarali amalga oshirilishiga emas, balki jamiyatning har bir a‘zosining faolligiga ham bog‘liqdir.

Mamlakatning siyosiy barqarorligi, iqtisodiy o‘sishi, yoshlar va ayollarni qo‘llab-quvvatlashga doir amalga oshirilgan islohotlar O‘zbekistonni haqiqatan ham buyuk kelajak poydevorini yaratishga xizmat qilmoqda. O‘zbekistonning Besh muhim tashabbusi, albatta, mamlakatning global maydonda muvaffaqiyatli ishtirokini, ijtimoiy barqarorlikni va iqtisodiy rivojlanishni ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega.

### Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev, Sh. (2017). “Yangi O‘zbekistonning yangi siyosati.” Tashkent: O‘zbekiston nashriyoti.
2. Karimov, I. (2013). “O‘zbekistonning XXI asrga o‘tishi.” Tashkent: Adabiyot.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari to‘plami. Tashkent, 2017-2023.
4. Xalqaro tashkilotlar bilan O‘zbekistonning hamkorligi. (2020). O‘zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi.
5. Jahongir, D. (2019). “O‘zbekiston tashqi siyosatidagi yuksalish va taraqqiyot.” Tashkent: Uzinvest.
6. Abdullayev, N. (2018). “Markaziy Osiyo mamlakatlari va O‘zbekistonning diplomatik aloqalari.” Tashkent: Madaniyat nashriyoti.
7. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi (2021). “O‘zbekistonning xalqaro iqtisodiy aloqalari.” Tashkent: Iqtisodiyot nashriyoti.

8. Islambekov, I. (2022). “Osiyo va O‘zbekiston: iqtisodiy hamkorlik va integratsiya.” Tashkent: Akademnashr.
9. Shokirov, B. (2019). “O‘zbekiston va Rossiya o‘rtasidagi tashqi iqtisodiy aloqalar.” Tashkent: Tashqi savdo nashriyoti.
10. Uzbekistan Today (2021). “O‘zbekistonning BMT bilan hamkorligi.” [Online] Available at: [www.uzbekistantoday.uz](http://www.uzbekistantoday.uz)
11. Sattarov, K. (2020). “O‘zbekistonning markaziy Osiyodagi roli va diplomatiyasi.” Tashkent: O‘zbekiston milliy nashriyoti.
12. Pavlov, V. (2019). “Xalqaro aloqalar va strategik hamkorlik: O‘zbekistonning yangi tashqi siyosati.” Moscow: O‘zbekiston Elchixonasi nashriyoti.
13. Xalqaro Mehnat Tashkiloti (XMT) (2018). “O‘zbekistonning paxta sektori bo‘yicha islohotlari: XMT tomonidan berilgan baholar.” [Online] Available at: [www.ilo.org](http://www.ilo.org)
14. UNESCO (2022). “O‘zbekiston va UNESCO hamkorligi: madaniy merosni saqlash.” [Online] Available at: [www.unesco.org](http://www.unesco.org)
15. O‘zbekiston Tashqi Ishlar Vazirligi (2020). “O‘zbekistonning tashqi siyosati va strategik hamkorliklar.” Tashkent: TIV.